

УДК 658.152

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(1\)-27](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(1)-27)

СТАДНИК В. В.

<https://orcid.org/0000-0002-2095-3517>e-mail: stadnyk_v_v@ukr.net

ГРИЗОВСЬКА Л. О.

<https://orcid.org/0000-0002-2298-6793>e-mail: hryzovskal@khnu.edu.ua

ГАДЖУК М. О.

e-mail: mgadzhuks@ukr.net

Хмельницький національний університет

РЕСУРСНА СИНЕРГІЯ МЕРЕЖЕВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР: ЧИННИКИ І УМОВИ ДОСЯГНЕННЯ

У статті виділено проблемні аспекти функціонування підприємницьких структур України в умовах війни і майбутнього відновного періоду. Підкреслено, що підтримання їх життєздатності потребує нових моделей економічного співробітництва. Вони мають відповідати парадигмі економіки знань і забезпечувати реалізацію цілей сталого розвитку. У своїй організаційній основі нові бізнес-моделі мають опиратися на потенціал людської взаємодії у створенні й використанні нових знань, здатних втілитися у конкурентоспроможні на світовому ринку продукти й послуги. Аргументовано, що такими моделями економічного співробітництва є мережеве бізнес-партнерство, яке формується шляхом інтеграції підприємницьких структур за ланцюжками створення споживчої цінності. Систематизовано переваги мережевого бізнес-партнерства у двох сферах: прямого ресурсозабезпечення і формування організаційних умов для досягнення ресурсної синергії. Вказано умови, за яких бізнес-мережа буде стабільною і ефективною.

Key words: підприємницький сектор, бізнес-партнерство, економіка знань, ресурсна синергія, мотиви співпраці, організаційний капітал, конкурентоспроможність.

STADNYK VALENTYNA, HRYZOVSKA LILJA, GADZHUK MAKSYM

Khmel'nitskyi National University

RESOURCE SYNERGY OF NETWORK COOPERATION OF ENTREPRENEURIAL STRUCTURES: FACTORS AND CONDITIONS OF ACHIEVEMENT

The article highlights the problematic aspects of the functioning of business structures of Ukraine in the war and the future recovery period. It is emphasized that maintaining their viability requires new models of economic cooperation. They must meet the paradigm of the knowledge economy and ensure the achievement of sustainable development goals. In their organizational basis, new business models should be based on the potential of human interaction in the creation and use of new knowledge that can be embodied in competitive products and services in the global market. It is argued that such models of economic cooperation are network business partnerships, which are formed by integrating business structures along the chains of consumer value. The advantages of network business partnership in two spheres are systematized: direct resource supply and formation of organizational conditions for achieving resource synergy. Emphasis is placed on changing the dispositions of participants within the organizational shell of the business network - an individual participant is transformed from a resource (a means by which the desired result is achieved in the chain of consumer value) to a business development partner. Understanding by network members of their role in ensuring the effectiveness of the created business model determines their organizational behavior, makes it competitive. This contributes to the accumulation of an important intangible resource to achieve resource synergy - network organizational capital. The conditions under which the business network will be stable and efficient are indicated. They belong to the motivational function of management and provide an assessment of the valence of the motives of the participants. It is necessary to ensure the effectiveness of cooperation, in which the motivation of participants to develop overall competitiveness will outweigh the motivation of separate management.

Key words: business sector, business partnership, knowledge economy, resource synergy, motives for cooperation, organizational capital, competitiveness.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Стрімкий розвиток в XXI столітті багатofункціональних чи специфічних інформаційних технологій значно розширив можливості і форми економічної співпраці підприємницьких структур у їх організаційному різноманітті. Наразі у всіх сферах економічної діяльності зростає інтенсивність бізнес-зв'язків, збільшується ступінь взаємозалежності суб'єктів господарювання, між ними розвиваються різні форми економічної інтеграції. Усе це для того, щоб підвищити ефективність бізнес-процесів і сформувати більш конкурентоспроможну модель бізнесу, яка здатна оперативно реагувати на динаміку розвитку споживчих потреб і вигравати у жорсткій конкурентній боротьбі за ринки. А також за ресурси, які дають змогу цей вигравш отримати. Це потребує сучасного бачення джерел і ресурсів формування конкурентних переваг підприємствами малого і середнього бізнесу (МСБ) – через призму ефективності створеної бізнес-моделі.

Для вітчизняних підприємницьких структур проблема конкурентної боротьби нині зміщується в бік збереження свого місця на ринку, оскільки руйнування економіки України внаслідок розв'язаної Російською Федерацією війни набуло катастрофічних масштабів і наразі працюють (виживають) в основному

підприємства, які відносяться до інфраструктури життєзабезпечення. У відновний період багатьом підприємствам доведеться заново створювати конкурентоспроможний бізнес – як шукаючи нові ринкові ніші, так і вибудовуючи більш ефективні бізнес-процеси у взаємодії з іншими учасниками ринку для протистояння провідним товаровиробникам інших країн. Вирішення цієї проблеми потребує врахування особливостей конкурентної боротьби на відповідних сегментах ринку, способів формування/утримання на них конкурентних переваг основними економічними гравцями, специфіки діяльності малого і середнього бізнесу (МСБ), а також – особливостей соціально-економічної взаємодії представників підприємницького середовища в сучасному бізнес-просторі. Науково-методологічне і практичне значення цих питань в світлі відновлення життєздатності вітчизняних підприємницьких структур у післявоєнний період і визначили актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної проблеми

Проблема пошуку джерел і способів забезпечення ефективності й конкурентоспроможності малих і середніх підприємницьких структур за високого рівня відкритості національного ринку досліджується багатьма науковцями в межах різних концепцій загальної теорії економічного зростання. Останнім часом особливої популярності набула концепція сталого розвитку, яка пов'язує економічне зростання зі станом довкілля і вирішенням соціальних проблем людства [1-3]. В межах цієї концепції значна увага відводиться розвитку підприємницького сектора, який безпосередньо задіяний у вирішенні соціальних та екологічних проблем економічного зростання. Адже локальний характер такого бізнесу спонукає його до екологічно безпечного ресурсовикористання [2; 4], а значний рівень конкуренції – до креативності у пошуку ринкових ніш на споживчому ринку і залучення партнерів до співробітництва для посилення на цьому ринку своїх позицій, чому були присвячені і наші попередні роботи [5; 6]. І те, й інше потребує адекватної оцінки значущості різних видів ресурсів для ведення ефективного бізнесу і забезпечення його конкурентоспроможності з урахуванням реалій стану і перспектив розвитку вітчизняної економіки. Тому багато вітчизняних науковців у своїх дослідженнях опираються на методологію теорії інновацій, яка уможлиблює вирішення багатьох проблемних завдань; це відображається у відповідних науково-методичних чи практичних рекомендаціях (наприклад, роботи О.Амоші [7], Ю.Головчук [8], О.Захарової [9], Т.Іванової [10], Ю.Ковтуненка [11], Л.Смолій [12], М.Соколова, А.Михайлова [13] та багатьох інших). І це логічно та закономірно, але в умовах стабільної економіки, яка може мінімізувати ризики інноваційної діяльності певними організаційними чи інституційними перевагами. Водночас за масштабної і багатоаспектної економічної кризи, в якій наразі опинився підприємницький сектор України, його інноваційне оновлення потребує значно більших інвестиційних вливань, які не під силу здійснити окремим бізнес-структурам. І в цих умовах слушно дотримуватися позиції, яку висловили Є.Діденко та А.Фесюн: «процес протидії та подолання криз не може носити хаотичний характер, він має бути ретельно структурованим, що дасть змогу оптимізувати використання ресурсів» [14]. На наш погляд, оптимізація використання ресурсів при відновленні (побудові нового) бізнесу має розглядатися лише через призму його ефективності і конкурентоспроможності на світовому ринку – і це є одним із пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері управління економічною діяльністю.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Важливо сформулювати релевантне методологічне підґрунтя для розроблення і реалізації планів розвитку підприємницького сектора в Україні – на основі інноваційних моделей економічного співробітництва (бізнес-партнерства), які забезпечуватимуть високу ефективність і екологічну безпечність ресурсовикористання і дають змогу розвивати і нарощувати потенціал людської взаємодії у створенні й використанні нових знань, плідних на комерційно перспективні і конкурентоспроможні на світовому ринку інновації.

Формулювання цілей статті

Виділити потенційні можливості і переваги мережевої співпраці підприємницьких структур у сфері ресурсозабезпечення в контексті завдань відновлення їх ефективності і життєздатності в умовах воєнно-політичної невизначеності і економічної нестабільності

Виклад основного матеріалу

Зростання конкурентної боротьби за ринки і ресурси та висока динаміка чинників середовища господарювання спонукає представників підприємницького середовища до пошуку нових моделей ведення бізнесу, які б посилювали його гнучкість та оперативність у задоволенні споживчих потреб. В глобальному ринковому бізнес-середовищі конкурентні переваги будь-якої економічної організації створюються в основному за рахунок нових знань. Впродовж цієї історії людства поява нових знань відкривала додаткові можливості для поліпшення практики ведення господарської діяльності. Концентрація необхідних знань і перехід до управління знаннями відкривають нові високоефективні шляхи вирішення різного роду проблем, що виникають в діяльності сучасних підприємств, покращують їх можливість рекомбінувати ресурси і процеси, розвивати споживчі властивості товарів, ефективно впливати на поведінку споживачів.

Матеріалізуючись у принципово інші технологічні рішення, нові знання постійно і послідовно посилюють свій вплив на економіку, забезпечуючи значний прогрес не тільки у способах задоволення різноманітних споживчих потреб, а й у їх формуванні. Це надзвичайно важливо для підтримання конкурентоспроможності підприємницьких структур України, які вимушені виживати в кризових умовах, зумовлених масштабними руйнуваннями ринкової інфраструктури і падінням платоспроможного попиту внаслідок війни.

У науковий обіг дефініцію «економіка знань» (knowledge economy) увів Ф. Махлуп, якою визначив макроекономічну систему, вирішальну роль у функціонуванні якої відіграють знання [15, с. 35]. Це найбільш лаконічне і, водночас, найточніше визначення цієї економіки, яка здатна швидко створювати нове знання і знаходити йому практичне застосування. Тому й трактування «економіки знань» в документах Всесвітнього банку опирається на таку її основоположну відмінність як «переважне використання для набуття конкурентоздатності й динамічного зростання процесів генерування, поширення і застосування знання» [16]. Тобто, на протигагу попереднім концепціям економічного зростання, функціонування такої економіки забезпечується не розширеним втягуванням у виробництво споживчих цінностей фізичного капіталу чи природних ресурсів, а застосуванням для цього накопиченого інтелектуального потенціалу. Завдяки цьому виникають нові види економічної діяльності, здатні створювати вищу додану вартість, водночас зменшуючи негативний вплив на довкілля.

А так як створення, накопичення і практичне використання нових знань є функцією людського капіталу, він виступає головним ресурсом такої економіки. Тому витрати на розвиток людського капіталу в розвинених країнах стають ключовим складником доданої вартості. При цьому науковці зазначають, що відносні ціни на ресурси нині все більше змінюються в бік подорожчання створених людьми невідчутних благ і здешевлення продукції, виробленої за рахунок ресурсів матеріального характеру [17].

Приймаючи форму ринкового продукту, знання формують економіку, у якій переважають різного роду послуги, що мають значну споживчу цінність. Тобто, у такій економіці на перший план виступають ринки знань, послуг і праці, які носять нематеріальний характер. Підтвердженням цьому слугують високі ціни на працю у сфері інформаційних технологій; ці технології успішно застосовуються в різних сферах людської діяльності, також забезпечуючи отримання цінного продукту нематеріального характеру. Наприклад, у сфері маркетингу – починаючи з висновків ринкових аналітиків щодо тенденцій розвитку споживчих потреб і завершуючи розробкою когнітивних технологій для впливу на поведінку цільових груп споживачів. Усе це нематеріальні ресурси, які є результатом інтелектуальної діяльності, але цей результат за силою свого впливу на вибір споживача може бути значно ціннішим за матеріальну основу того продукту, стосовно якого здійснюється вибір.

Стрімке поширення попиту на нематеріальні ресурси, які стали важливою складовою успіху підприємницьких структур в «економіці знань» дало підстави деяким науковцям віднести її до складу невід'ємних елементів концепції постіндустріальної економіки – у її вищій формі прояву, яка структурно втілюється як у споживанні, так і в продукуванні знання [18, с. 118]. Тобто, структурно «економіка знань» є постіндустріальною в обох цих аспектах, оскільки стан одного й іншого залежить від переважно нематеріального за своєю природою людського капіталу, який створює і використовує знання.

Проте, незважаючи на високу цінність нових знань у сучасному економічному просторі (особливо в тих видах економічної діяльності, в яких внесок людського капіталу в створення знань, що забезпечують прогрес у виробництві матеріальних продуктів суттєво переважає внесок усіх інших ресурсів), «економіка знань» статистично охоплює доволі незначну частину національних економік навіть найбільш розвинених країн. І структурні трансформації, що забезпечуватимуть зростання частки наукомістких продуктів з високою доданою вартістю у загальному ВВП більшості країн, відбуваються дуже повільно. За деякими оцінками, для того, щоб такі трансформації стали відчутно значущими для зростання ВВП, потрібні десятки, якщо не сотні років [19]. А частка витрат на дослідження і розробки (R&D) в більшості країн залишається доволі низькою. Так, станом на 2020 р. питома вага даної галузі у ВВП України склала лише 3,04% – це значно менше, ніж у співмірних за розмірами Німеччині (6,24%), Польщі (5,92%), Франції (8,44%) та Іспанії (4,68%) [20]. Тому максимально можливе використання потенціалу нових знань має стати основним пріоритетом при формуванні підприємницького середовища в Україні у відновний післявоєнний період. Одним із способів вирішення цієї проблеми в Україні є інтеграція товаровиробників і розвиток гнучкого мережевого партнерства, яке створює нові переваги для бізнесу.

Мережева співпраця підприємницьких структур може здійснюватися в різних формах, які різняться за організаційним структурою та дизайном (відкрита/закрита, статична/динамічна), завданнями, кількістю учасників, режимом роботи, тривалістю, способами адміністрування і контролю (правовий договір, спільна бізнес-мережа, екосистеми) та іншими параметрами. Тип і форми мережевого співробітництва залежать як від цілей його учасників (передусім, стратегічних, які й виступають ключовими мотиваторами процесів інтеграції), так і від здатності окремих із них надати у певне користування певні ресурси. Очевидно, що власники малого бізнесу вступають у мережеву взаємодію з метою підвищення своєї конкурентоспроможності. Та все ж мотиви до мережевого співробітництва можуть бути різними – і залежно від переваг, які потрібні потенційним учасникам, ті приймають відповідні рішення. Значна множина таких мотивів примушує їх проаналізувати і в світлі сучасних викликів для економіки України.

Узагальнюючи на основі [21; 22] основні мотиви входження МСБ у бізнес-мережу, додатково виділимо ті, що стосуються безпосередньо ресурсної складової, а також ті, що формують організаційні умови для досягнення ресурсної синергії (табл.1).

Таблиця 1

Систематизація мотивів ефективності мережевого співробітництва у секторі МСБ

Мотив	Розширене трактування мотиву
<i>Ефективність ресурсного забезпечення</i>	
Розширення ресурсних можливостей учасників, доступ до ресурсів, що є ключовими для утримання/формування конкурентних переваг на ринку	Важлива інформація, унікальні знання, фінансування спільних інноваційних проєктів та ін.
Ефект мультиплікації та синергії	Виникає завдяки рекомбінації ресурсів і процесів в мережі. За умови участі підприємства в кількох мережах ці ефекти можуть формуватися в різних аспектах діяльності, що забезпечить додаткову вигоду від співробітництва
Подолання ізольованості малого бізнесу від світових трендів економічного розвитку	Завдяки приєднанню до провідних економічних гравців у релевантних сферах діяльності учасники мережі можуть використовувати ресурси та ідеї глобального середовища
Підвищення ефективності економічної діяльності	Досягається поєднанням у єдиний бізнес-процес видів діяльності, що раніше здійснювалися лише через ринкові трансакції; це дає змогу скоротити операційні і трансакційні витрати, отримуючи порівняльні переваги у сфері витрат; водночас, навчання та обмін передовим досвідом у мережі відкриває нові перспективи розвитку бізнесу
<i>Ефективність організаційної взаємодії власників ресурсів</i>	
Солідарність і взаємна підтримка, допомога у вирішенні проблем	такий мотив є недостатньо поширеним у практиці бізнес-діяльності – він часто присутній в стабільних мережах і майже відсутній у динамічних
Зниження ризиків прийняття хибних рішень	Участь у різних проєктах урізноманітнює навички бізнес-діяльності, розширює контакти й досвід, що підвищує обґрунтованість рішень і пришвидшує реагування на бізнес-виклики
Підвищення рівня надійності поведінки партнерів у ході трансакцій	Досягається певними формами регулювання членства – участь у мережі вказує на відповідність учасника певним критеріям, забезпечує прогнозованість його економічної поведінки

За високої інформаційної насиченості сучасного бізнес-простору поведінка учасників процесів економічного обміну всередині організаційної оболонки інтегрованих бізнес-структур суттєво змінюється – окремий учасник перетворюється із ресурсу (засобу за допомогою якого досягається кінцевий результат створення споживчої цінності) на партнера в розвитку бізнесу. І чітке розуміння учасниками мережі своєї ролі в забезпеченні успіху бізнесу (чи ефективності певної бізнес-моделі) стає домінуючою детермінантою їх організаційної поведінки. Вони можуть конкурувати не тільки за споживачів, а й між собою – за місце в мережі. Як наслідок, відбувається еволюційний відбір бізнес-систем, за якого частина з них зникає з ринку або поглинаються більш конкурентоздатними. Завдання менеджменту інтегрованих бізнес-структур – забезпечити таку ефективність співробітництва, за якої мотивація учасників до розвитку загальної конкурентоспроможності переважатиме мотивацію відокремленого господарювання.

Ресурсний потенціал підприємства залежить від специфіки його функціонування на ринку. І в його структурі є як матеріальна, так і нематеріальна складові. З точки зору потенційної ефективності інтегрованих підприємницьких структур у сукупності нематеріальних ресурсів важливо виділити особливу роль організаційного капіталу. Він є системою організаційної взаємодії між сучасниками. І саме завдяки ефективній організаційній взаємодії (яка охоплює корпоративну культуру, інформаційні технології і формалізовані знання, способи оптимізації процесів, які використовуються в компанії тощо) формується запас знань фірми і забезпечується розвиток компетенцій. І саме ці елементи організаційної взаємодії є тими складовими конкурентоспроможності, які важливо гармонізувати при побудові інтегрованих підприємницьких структур – адже функціонування кожного окремого учасника відбувалось у своєму організаційному просторі. А цей простір формувался під впливом системи менеджменту, яка могла бути з різним ступенем централізації/децентралізації влади, своїми ієрархічними відносинами, своїм наповненням ціннісними і поведінковими правилами культури організаційних відносин.

Організаційний капітал створює те середовище обміну знаннями, їх накопичення і ефективного використання, яке дає змогу інтегрованій підприємницькій структурі формувати ключові для створення споживчої цінності компетенції. І саме завдяки виділенню особливостей поведінки людей в спільному (інтегрованому) організаційному просторі бізнес-мережі можна створити ефективну систему управління розвитком її спільного організаційного капіталу, що підвищить як ефективність використання інтелекту працівників підприємства, нарощування інтелектуальної складової ресурсного потенціалу, так і підвищення ефективності й конкурентоспроможності інтегрованої підприємницької структури загалом.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Для підтримання конкурентоспроможності підприємницьких структур України, які вимушені виживати в складних умовах війни і майбутнього відновного періоду, надзвичайно важливо сформува

нові моделі економічного співробітництва. Вони мають відповідати парадигмі економіки знань і забезпечувати реалізацію цілей сталого розвитку, дотримуючись нового погляду на ресурсвикористання, переходу на енерго- і ресурсоощадні технології. Це дасть змогу забезпечувати ефективність бізнес-процесів і, водночас, їх екологічну безпечність. У своїй організаційній основі нові бізнес-моделі мають опиратися на потенціал людської взаємодії у створенні й використанні нових знань, здатних втілитися у конкурентоспроможні на світовому ринку продукти й послуги. Аргументовано, що такими моделями економічного співробітництва у секторі МСБ є мережеве бізнес-партнерство, яке формується шляхом інтеграції підприємницьких структур, що є учасниками (чинними чи потенційними) ланцюжків створення споживчої цінності. У статті систематизовано переваги мережевого бізнес-партнерства – як у сфері прямого ресурсозабезпечення, так і у сфері формування організаційних умов для досягнення ресурсної синергії. Якщо переваги є доволі відчутними для потенційних учасників, це мотивує їх до співпраці.

Акцентовано на тому, що всередині організаційної оболонки інтегрованих бізнес-структур статус учасників змінюються – окремий учасник перетворюється із ресурсу (засобу, за допомогою якого досягається бажаний результат в ланцюжку створення споживчої цінності) на партнера з розвитку бізнесу. Розуміння учасниками мережі своєї ролі в забезпеченні ефективності створеної бізнес-моделі детермінує їх організаційну поведінку, робить її конкурентно-активною, що сприяє зростанню мережевого організаційного капіталу. Завдання менеджменту інтегрованих бізнес-структур – забезпечити таку ефективність співробітництва, за якої мотивація учасників до розвитку загальної конкурентоспроможності переважатиме мотивацію відокремленого господарювання. Формування рекомендацій для вирішення цього і складатиме предмет наступних досліджень

Література

1. Meadows, D.H., Meadows, D.L. and Randers, J. *Beyond the Limits: Global Collapse or a Sustainable Future*. London: Earthscan. 1992.
2. Sneddon C., Howarth R. Sustainable development in a post-Brundtland world. *Ecological Economics*. 2006. Vol. 57. Issue 2, May. Pp. 253-268.
3. Kahn M. E. A Review of The Age of Sustainable Development by Jeffrey Sachs. *Journal of Economic Literature*. 2015. Vol. 53 (3): 654-66. DOI: 10.1257/jel.53.3.654.
4. Gupta, J., Vegelin, C. Sustainable development goals and inclusive development. *Int Environ Agreements: Politics, Law and Economics*. June 2016. Vol. 16, Pp. 433-448. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9323-z>.
5. Стадник В. В., Соколюк Г.О., Гризовська Л. О. Інформаційний менеджмент у реалізації потенціалу креативності й різноманітності суб'єктів індустрії гостинності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 2. С. 155-160.
6. Stadnyk, V., Krasovska G., Pchelianska G., Holovchuk Y. Determinants of “green entrepreneurship” competitive strategies implementation in the agro-industrial sector of Ukraine. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2021. Vol. 628(1). P. 012-032. doi:10.1088/1755-1315/628/1/012032.
7. Амоша О. І. Саломатіна Л. М. Інноваційний розвиток промислових підприємств у регіонах: проблеми та перспективи. *Економіка України*. 2017. № 3. С. 20-34.
8. Holovchuk J., Stadnyk V. Marketing resources and technologies for innovative potential of industrial enterprise. *International Journal of Economics and Society*. 2017. Vol. 2. Iss. 9. Pp. 39-45.
9. Захарова О. В., Барбанова І. С. Нормативне підґрунтя активізації інноваційного розвитку регіонів України / О.В. Захарова, // *Економіка і організація управління*. - 2019. - Вип. 1. - С. 53-63.
10. Іванова Т.В. Інноваційна діяльність підприємств України як фактор підвищення рівня конкурентоспроможності на міжнародних ринках / *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2020. № 17. С. 395-404.
11. Kovtunenکو Yu. V. Diversification of innovative development of business structures in the context of intellectualization: monograph. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2019. 405 p.
12. Smolij L., Revutska A., Novak I. Influence of innovation factor in economic dynamics in europe. *Marketing and Management Innovation*. 2018. No. 1. Pp. 247-258. . <https://doi.org/10.21272/mmi.2018.1-18>.
13. Sokolov M. O., Mykhailov A. M., Stoyanets N. V., Klymchuk A. O. Management of Innovation and Investment Development of Agricultural Economy of Ukraine in the Context of Globalization and Sustainable Development. *International Journal of Ecological Economics & Statistics*. 2019. Vol 40. Issue: 3. Pp. 1-15.
14. Діденко Є. О., Фесюн А. С. Теоретико-методичні засади антикризового управління підприємствами. *Економіка та держава*. 2018. № 11. с. 90-96.
15. Махлуп, Ф. Производство и распространение знаний в США. Москва : Прогресс, 1966. 462 с.
16. Chen, D.H.C., Dahlman C.J. The knowledge economy, the KAM methodology and World Bank operations [Electronic resource]. WBI (World Bank Institute) Working Paper. - 2006. - № 35867. - 42 p. - Mode of access: <http://www.documents.worldbank.org/curated/en/695211468153873436/The-knowledge-economy-the-KAM-methodology-and-World-Bank-operations>.

17. Аганбегян А.Г. Человеческий капитал и его главная составляющая - сфера “экономики знаний” как основной источник социально-экономического роста. Экономические стратегии. 2017. № 3-4. С. 66-79.
18. Миндели Л.Э. Пипия Л.К. Концептуальные аспекты формирования экономики знаний. Проблемы прогнозирования. 2007. № 3. С. 115-138.
19. Hvidt, M. The State and the Knowledge Economy in the Gulf: Structural and Motivational Challenges [Text]/ M. Hvidt // The Muslim World. - 2015. - Vol. 105, №1. - P. 24-45.
20. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році : науково-аналітична записка / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда, Т.К. Кваша та ін. – К. : УкрІНТЕІ, 2021. – 39 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/06/23/AZ.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf>
21. Castells M., Cardoso G. The Network Society: From Knowledge to Policy. Washington, DC : Johns Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2005. 434 p.
22. Liebler C., Ferri M. NGO Networks: Building Capacity in a Changing World [Electronic resource] / URL: http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pnadb767.pdf. / (date of the application: 15.02.202).

References

- Meadows, D.H., Meadows, D.L. and Randers, J. Beyond the Limits: Global Collapse or a Sustainable Future. London: Earthscan. 1992.
- Sneddon C., Howarth R. Sustainable development in a post-Brundtland world. Ecological Economics. 2006. Vol. 57. Issue 2, May. Pp. 253-268.
- Kahn M. E. A Review of The Age of Sustainable Development by Jeffrey Sachs. *Journal of Economic Literature*. 2015. Vol. 53 (3): 654-66. DOI: 10.1257/jel.53.3.654.
- Gupta, J., Vegelin, C. Sustainable development goals and inclusive development. *Int Environ Agreements: Politics, Law and Economics*. June 2016. Vol. 16, Pp. 433–448. <https://doi.org/10.1007/s10784-016-9323-z>.
- Stadnyk V.V., Sokoliuk G.O., Hryzovska L. O. Informatsiynyi menedzhment u realizatsiyi potentsialu kreatyvnosti i riznomanitnosti sub`yektiv industriyi hostynnosti. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2020. No. 2. S. 155–160.
- Stadnyk V., Krasovska G., Pchelianska G., Holovchuk Y. Determinants of “green entrepreneurship” competitive strategies implementation in the agro-industrial sector of Ukraine. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2021. Vol. 628(1). P. 012-032. doi:10.1088/1755-1315/628/1/012032.
- Amosha O.I. Salomatina L.M. Innovatsiynyi rozvytok promyslovuh pidpryemstv u regionah: problemy ta perspektyvy. *Ekonomika Ukrainy*. 2017. № 3. S. 20-34.
- Holovchuk J., Stadnyk V. Marketing resources and technologies for innovative potential of industrial enterprise. *International Journal of Economics and Society*. 2017. Vol. 2. Iss. 9. Pp. 39–45.
- Zaharova O.V. Barbanova I.S. Normatyvne pidgruntya aktyvizatsii innovatsiyynogo rozvytku regioniv Ukrainy. *Ekonomika i organizatsiya upravlinnya*. 2019. Vyp. 1. S. 53-63.
- Ivanova T.V. Innovatsiyna diyalnist pidpryemstv Ukrainy yak factor pidvyshchennya rivnya konkurentospromozhnosti na mizhnarodnyh rynkah. *Ekonomichniy visnik NTUU “Kyivskiy politechnichnyi instytut”* 2020. № 17. S. 395-404.
- Kovtunen Yu. V. Diversification of innovative development of business structures in the context of intellectualization: monograph. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2019. 405 p.
- Smolij L., Revutska A., Novak I. Influence of innovation factor in economic dynamics in europel. *Marketing and Management Innovation*. 2018. No. 1. Pp. 247-258. <https://doi.org/10.21272/mmi.2018.1-18>.
- Sokolov M. O., Mykhailov A. M., Stoyanets N. V., Klymchuk A. O. Management of Innovation and Investment Development of Agricultural Economy of Ukraine in the Context of Globalization and Sustainable Development. *International Journal of Ecological Economics & Statistics*. 2019. Vol 40. Issue: 3. Pp. 1-15.
- Didenko Ye. O., Fesiun A. S. Teoretyko-metodychni zasady antykrizovoho upravlinnia pidpryemstvamy // *Ekonomika ta derzhava*, 2018. № 11, s. 90-96.
- Mahlu, F. *Proizvodstvo i rasprostranenie znanij v SShA*. Moskva : Progress, 1966. 462 s.
- Chen, D.H.C., Dahlman C.J. The knowledge economy, the KAM methodology and World Bank operations [Electronic resource]. WBI (World Bank Institute) Working Paper. 2006. No 35867. 42 p. Mode of access: <http://www.documents.worldbank.org/curated/en/695211468153873436/The-knowledge-economy-the-KAM-methodology-and-World-Bank-operations>.
- Ahanbehyan A.H. Chelovechesky kapital y eho glavnyaya sostavlyayushchaya - sfera “ékonomyky znanyy” kak osnovnoy istochnyk sotsyально-ékonomicheskogo rosta. *Ékonomicheskyye stratchyy*. 2017. № 3-4. S. 66-79.
- Myndely L.É. Pypyya L.K. Kontseptual`nye aspekty formyrovanyya ékonomiky znanyy. *Problemy prohozyrovanyya*. 2007. № 3. S. 115-138.
- Hvidt, M. The State and the Knowledge Economy in the Gulf: Structural and Motivational Challenges [Text]/ M. Hvidt // The Muslim World. - 2015. - Vol. 105, №1. - P. 24-45.
- Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році : науково-аналітична записка / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда, Т.К. Кваша та ін. – К. : УкрІНТЕІ, 2021. 39 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/06/23/AZ.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf>
- Castells M., Cardoso G. The Network Society: From Knowledge to Policy. Washington, DC : Johns Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2005. 434 p.
- Liebler C., Ferri M. NGO Networks: Building Capacity in a Changing World [Electronic resource] / URL: http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pnadb767.pdf. / (date of the application: 15.02.202).